

משניות עירובין

פרק ד' 2

1. מי ש"בא בדרך וחשכה לו", מתי יכול לילך
כארבעת אלפים אמה? ומדוע?

ארבעת אלפים אמה: שהיה מכיר אילן או גדר,
ואמר "שביתתי בעיקרו של אילן, או של גדר,
שהוא "מקום מסויים" מהלך ממקום שהוא עומד
שם עד עיקרו של האילן או הגדר, אלפיים
אמה, ואחר כך ממשיך מעיקרו של האילן או
הגדר אלפיים אמה שעד ביתו.

הטעם: שרשאי אדם כשהוא "בא בדרך", לקנות
שביתה "באמירה בלבד" במקום מסויים שהוא
רחוק ממנו אלפיים אמה. אם יש לו אפשרות
להגיע לשם לפני בין השמשות אילו היה רץ
בכל כוחו אלא שהוא עייף ורוצה לנוח.

2. מי "שבא בדרך וחשכה לו", מתי יכול לילך רק
אלפיים אמה? ומדוע?

רק אלפיים אמה: כשאינו מכיר אילן בדרך, או
שאינו יודע שתועיל אמירתו לקנות שביתה
במקום שהוא רחוק ממנו, ומשום כך אמר
"שביתתי במקומי" זכה לו מקומו שהיה שם בין
השמשות אלפיים אמה לכל צד.

הטעם: משום שאמר שביתתי כאן במקומי (וגם
אינו מקרה של שביתה בטעות).

3. מי "שבא בדרך וחשכה לו", מתי אין לו אלא
ארבע אמות? ומדוע?

אלא ארבע אמות: שהיה מכיר אילן או גדר ואמר
"שביתתי תחתיו" אין לו אלא ארבע אמות.

הטעם: הואיל ולא פירש אילו ארבע אמות מתחת לנוף האילן או מתחת לגדר בחר לו לשביתתו, אשר ע"כ מתחת לאילן לא קנה שביתה, ובמקומו גם לא קנה שביתה, דהרי גלה דעתו שאין רצונו לשבות במקומו אלא תחת האילן, ומשום כך אין לו אלא ארבע אמות.

4. איך מודדים, אלפיים אמה "עגולות" או "מרובעות"? ומה ההבדל ביניהם?

מדידת אלפיים: **"רבי חנינא בן אנטיגנוס"** מודדים אלפיים אמה עגולות. **"ולפי חכמים"** מודדים אלפיים אמה מרובעות. ההבדל: שבמרובעות מרויח את הזוית.

5. עיקר עירובי תחומין הוא "בפת", או "ברגליו"? ומה הסברות לכך?

מחלוקת: לפי **"רבי מאיר"** עיקר עירובי תחומין הוא "בפת".

הסברא: על ידי שאדם מביא עמו פת, הריהו מגלה דעתו שמקום שביתתו שם ולא במקום אחר, אבל כשהוא מערב ברגליו אין זה ניכר לכל שהולך לשם בשביל עירוב.

לפי **"רבי יהודה"** עיקר עירובי תחומין הוא "ברגל".

הסברא: שהואיל והא טורח בעצמו, יש היכר יותר שמערב שם מאשר שולח שליח ובידו פת.

6. לפי רבי מאיר למי הקלו בעירובי תחומין?
ובמה הקלו? לפי רבי יהודה למי הקלו בעירוב
תחומין? ובמה הקלו?

לפי "רבי מאיר": הקלו לעני או בא בדרך
לערב עם רגליו.

לפי "רבי יהודה": הקלו לעשיר שמערב ע"י
שליח בפת.

7. מתי מערבין עירובי תחומין רק "בפת" לכולי
עלמא?
על ידי שליח.

8. מה הדין מי שיצא חוץ לתחום? ומדוע?
מחלוקת: **לפי "תנא קמא"** אפילו אם יצא אלא
אמה אחת, אינו רשאי להיכנס לתחום העיר,
ואין לו אלא ארבע אמות.
הטעם: תנא קמא סובר הבלעת תחומין איננה
כלום.

לפי "רבי אליעזר" תלוי אם יצא חוץ לתחום
עד שתי אמות, ועדיין ארבע אמותיו נכנסות
לתוך תחומו הראשון, מותר לו לשוב אל תוך
תחומו הראשון ולהתהלך בכולו.

הטעם: כי הבלעת תחומין דבר המועיל הוא.
[**לפי רבי שמעון**: אפילו אם יצא עד חמש
עשרה אמה יכול לחזור לתחומו כאילו לא
יצא.

הטעם: משום שמודדי 2000 אמה אינם מדייקים
במידת התחום, ואינם קובעים את סימן

התחום בסוף אלפיים אמה ממש, אלא עושים
אותו חמש עשרה אמה בערך לפני אלפיים,
נמצא שבעצם לא יצא בכלל מהתחום.]

9. באר מה היה המעשה ב"מי שהחשיך חוץ לתחום"?
ומה הדין? ומדוע?

המעשה: היה בא בדרך בערב שבת, וסבור היה
ליכנס לעיר, וחשכה לו קרוב לתחום העיר.
הדין: **"לפי תנא קמא"** אפילו היה אמה אחת
חוץ לתחום, "לא יכנס", כלומר שאין לו
אלא "ארבע אמות".

והטעם: "תחום העיר" אין לו, שהואיל והוא
עומד מחוץ לתחום העיר. "ובמקומו" לא קנה
שביתה שהרי גילה דעתו שאינו רוצה לקנות
בו שביתה אלא בעיר.

הדין: **"לפי רבי שמעון"** אפילו אם החשיך
חוץ לתחום חמש עשרה אמות יכנס לתחום
העיר ויהא דינו כבני העיר.
והטעם: שמודדי התחומין אינם מדייקים
במידת התחום. (מפני הטועין) נמצא שעומד
הוא כבר בתחום העיר.

תלמידי היקר!

הצלחת במבחן? כי יגעת ומצאת... תאמין!